

V první části disertační práce jsme si položili obecnou otázku, jaká výuka je efektivní, a pokusili jsme na ni najít odpověď v teoretických zdrojích. Nejdříve jsme vymezili pojmy výuka a výukové strategie. Vycházíme z takového pojetí, které výuku chápe především jako interaktivní proces vyučovacích činností učitele a učebních procesů žáků. Výukovými strategiemi rozumíme promyšlené záměry, plány a postupy učitele, které předcházejí použití konkrétních výukových metod. Soustředili jsme pozornost především na tzv. procesuální efektivitu, která se soustřeďuje na procesy vyučování a učení a je významným doplněním rezultativní efektivity, která se zabývá zjišťováním výsledků učebních procesů. Z analýzy teoretických zdrojů jsme vyvodili faktory, které pro procesuální efektivitu výuky považujeme za rozhodující. Teoretické poznatky jsme soustředili do modelu cílevědomé, aktivní a smysluplné výuky (CAS), který jsme se pokusili dát do vztahu se zákonitostmi časového průběhu výuky. Tím jsme dospěli ke struktuře efektivního učebního cyklu. Tento cyklus je tvořen fázemi stanovování učebních cílů, aktivování dosavadních znalostí, porozumění novému učivu, retence znalostí a závěrečnou reflexí. Pojmenování fází odpovídá učebním procesům, ke kterým by u žáků při výuce mělo docházet. K jednotlivým fázím učebního cyklu jsme uvedli příklady efektivních výukových strategií, které směřují k naplnění smyslu a účelu učebních procesů. Zaměřili jsme se na výukové strategie, které byly zahraničním pedagogickým výzkumem identifikovány jako efektivní a nejsou u nás příliš rozšířené. Jedná se o takové výukové strategie jako stanovování výukových cílů, předorientování v učivu nebo identifikace podobností a rozdílů.